

[Tinning]

ikke har gennemgået alle de ting, så dér tror jeg at hr. Svend Åge Petersen gik en smule galt i byen.

Med hensyn til blytækkerne er der vel efterhånden ikke så mange tilbage. Jeg kan forestille mig, at en del af dem har oplevet bly nogenlunde lige så farligt, som vildtet har oplevet hagl, men det kan vi muligvis få opklaret under udvalgsarbejdet, hvis nogen vil forfølge sagen lige netop under den synsvinkel.

Jeg synes, at konklusionen på denne debat passende kan være, at som forslaget foreligger her, får vi det nok ikke gennemført, og det er vi selvfølgelig kede af, men når den sorg er overvundet, vil jeg da godt sige, at det, jeg sporer enighed om, er, at på de områder, hvor der er sundhedsmæssige eller miljømæssige problemer med anvendelsen af bly, skal der gøres noget, og det skal gøres så hurtigt som overhovedet muligt, det er der jo et meget bredt flertal for. Jeg mener derfor, vi må bruge udvalgsarbejdet til at finde ud af, hvor meget vi skal gøre med det samme, og hvor meget der ud fra en saglig betragtning nødvendigvis må afvente de forskellige former for udredningsarbejde, som miljøministeren omtalte. Jeg mener f.eks., at den berømlige blyindkapsling af vinflaskerne kan vi med det samme sige vi ikke synes der er nogen grund til at have. Der kan så være andre ting, f.eks. akkumulatorerne, hvor jeg bestemt mener, at vi skal afvente udredningsarbejdet i stedet for at lave en eller anden hovsaløsning på det område. Jeg synes, vi skal lave – hvor vi kan blive enige om det – de ting, som kan laves med det samme, og i øvrigt så bredt som muligt arbejde videre på at begrænse eller forbyde anvendelsen af bly, især dér, hvor der er sundheds- eller miljømæssige problemer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til miljø- og planlægnings-

udvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 143:

Forslag til folketingsbeslutning om en ungdomspolitisk handlingsplan.

Af Carsten Andersen (SF) m.fl.
(Fremsat 3/3 87).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Det foreliggende forslag bygger på den fejlagtige forudsætning, at det ikke er blevet lettere at være ung under den borgerlig-liberale regering. Det er naturligvis en fejltagelse, alene af den grund at regeringens overordnede genopretningspolitik faktisk har ført til væsentlig fremgang inden for så centrale områder som uddannelse og beskæftigelse og ikke mindst beskæftigelse for unge.

Der er efter regeringens opfattelse ikke behov for en helhedsplan til forbedring af unges vilkår og muligheder i samfundet. I opbygningen af en sådan helhedsplan vil der være risiko for, at de første elementer skal vente på de sidste, og at det gunstige tidspunkt for forbedringer derfor vil kunne forpasses.

Man kan vel også tillade sig at sige, at når vi ser på de sidste 10 års Danmarkshistorie, er det næsten, som om de faktiske vilkår har været omvendt proportionale med antallet af helhedsplaner, der er blevet fremsat. Da man derimod begyndte at gå konkret til værks og opgav slagord som uddannelsesgaranti, beskæftigelsesgaranti osv. for unge, gik det virkelig fremad for de unge. Undskyld denne lille sidebemærkning.

Regeringen er naturligvis enig i, at der fortsat er behov for yderligere forbedringer for de unge. Det arbejder vi på over hele linjen, og det gør vi ganske udmærket uden en helhedsplan.

På samme måde fastholdt vi, da vi havde Det Internationale Ungdomsår, at fremskridt for de unge ikke skulle forbeholdes dette

[Undervisningsministeren]

specielle år. Fremskridt for de unge er noget, vi skal arbejde på hvert år og hver måned i året.

Jeg vil gerne komme med nogle korte kommentarer til hvert af de 10 punkter i beslutningsforslaget, og jeg vil også gerne i den forbindelse dokumentere regeringens vilje til at give ungdommen bedre vilkår. Jeg taler ikke kun om mit eget område, idet bredden i forslaget naturligvis har nødvendiggjort bidrag fra andre ministerområder.

Først om punkt 1, international udveksling. Den nuværende regering har medvirket til etableringen af et informationscenter for studie- og udvekslingsrejser, ICU. Det var noget, jeg selv tog initiativ til kort efter min tiltræden. Der udfoldes for tiden bestræbelser for at udvide arbejdsområdet til ikke alene at omfatte skoleungdomsudveksling, men også udveksling gennem ungdomsorganisationer, bl.a. i lyset af EF-forslaget om ungdomsudveksling, det forslag, der hedder »Yes for Europe«.

Jeg kan måske også nævne Erasmusprogrammet inden for EF, som er meget populært på de højere læreanstalter, også i Danmark, og som jeg håber kan blive sat i gang i dette halvår, og hvis ikke det er tilfældet, at det så kan blive sat i gang under det danske formandskab.

Ud over dette vil jeg nævne en halv snes organisationer, der som private ikkekommercielle foreninger formidler udveksling. Også økonomisk er der i kraft af billige ungdomsbilletter rimelige muligheder for at rejse rundt i verden.

Det sidste, jeg vil nævne under dette punkt, er den ændring af Statens Uddannelsesstøtte, som træder i kraft her til sommer, og som gør det muligt, at man kan tage sin SU – sin uddannelsesstøtte – med sig til udlandet, hvis man læser noget, som man kunne have fået støtte til, hvis man havde læst i Danmark. Det er da virkelig noget, man kan kalde internationalisering, det er virkelig en måde, hvorpå man kan øge den internationale udveksling.

Dernæst til punkt 2, revision af efg-uddannelserne. Jeg bad i efteråret 1986 professor Lars Nordskov Nielsen om at være formand for et udvalg, der skal komme med et oplæg til en reform af de faglige grunduddannelser. Oplægget skal danne baggrund for et lovforslag, som regeringen vil fremsætte til efterå-

ret. Den nye lov skal afløse lærlingeloven og efg-loven.

Med hensyn til forslaget om praktikløsnings bemærkes, at der aldrig tidligere har været indgået så mange uddannelsesaftaler hverken for efg-elever eller for lærlinge, som tilfældet er nu. Vi har slået vores egne rekorder, eller rettere sagt, erhvervslivet har slået deres egne rekorder år efter år, og på trods af at vi har halveret lære- og praktikpladstilskuddet, er antallet af lære- og praktikpladser blevet ved med at stige.

Nu kommer så dertil, at ungdomsårgangene bliver mindre. Det vil naturligvis yderligere skabe konkurrence om de unge. Derfor tror jeg oprigtigt talt ikke, at vi har brug for en garantiordning. Den kunne måske ligefrem forstyrre en heldig udvikling, for en garantiordning rejser jo spørgsmålet: hvad gør man, hvis garantien ikke opfyldes? Skal vi ud med unge og sige til virksomhederne: selv om I ikke vil have dem, og selv om I ikke mener at have brug for dem, og selv om I mener, I ikke kan uddanne dem, skal I tage dem alligevel! Den diskussion har vi jo haft ganske mange gange her i Tinget, og det er jo gået ret så forbløffende godt på dette område uden garantiordninger. Hvorfor så begynde at tale om det nu?

Regeringen opfatter det ikke som sin opgave at etablere en ordning med løn under basisuddannelsen. Der arbejdes derimod på en ordning, hvorefter statens selvforsikring dækker ulykker i forbindelse med værkstedsbrug for elever på basisuddannelsen. Så meget kan jeg sige.

Med hensyn til punkt 3, der vedrører demokratiske styrelseslove for ungdomsuddannelser og mellemuddannelser, kan jeg sige følgende:

Med det hovedsigte at give mere selvstyre til erhvervsskolerne overvejes for tiden en mere hensigtsmæssig tilrettelæggelse af styringen af såvel økonomi som uddannelsesindhold. Det må så overlades til den enkelte skole at give medbestemmelse til eleverne, men medbestemmelse forudsætter naturligvis medansvar. I øvrigt kan det nævnes, at skolerne kan give tilskud til elevrådenes virksomhed.

Ifølge det forslag om videregående teknikeruddannelser, som ligger til behandling her i Tinget, skal de studerende være repræsente-

[Undervisningsministeren]

ret i de undervisningsudvalg, der skal ned-sættes af de enkelte tekniske skoler.

Angående punkt 4, reform af ungdomsud-dannelsesområdet, vil jeg sige følgende:

Bemærkningerne til forslaget koncentrerer sig om erhvervsuddannelserne, så det vil jeg også gøre i det, jeg nu siger.

Der er, som jeg allerede har nævnt, sat et reformarbejde i gang. Dette reformarbejde tager sigte netop på at løse de problemer, der anføres i bemærkningerne til beslutningsfor-slaget.

Hvad angår ønsket om en garanti for praktikpladser, er jeg ikke enig i, at det er vejen. Det har jeg også nævnt. Det er bedre at gøre virksomhederne opmærksom på, at det er til deres egen fordel at uddanne så mange unge som muligt, og flere og flere virksomheder indser jo altså også dette.

Det er regeringens forventning, at refor-mens indhold vil medføre, at der bliver plads til alle de unge, der ønsker en erhvervsud-dannelse. Med hensyn til den ældre gruppe arbejder vi dels på at lette adgangen til de erhvervsrettede uddannelser ved at afskaffe formelle krav om afgangsprøver fra folkesko-len og lign., dels på at voksengøre f.eks. enkeltfagskurser. Mulighederne for at få en al-men uddannelse findes jo allerede i vid ud-strækning, men formelle krav om almene kundskaber må ikke være en unødigt barriere for at få en kompetencegivende erhvervsud-dannelse.

Jeg går videre til punkt 5, og det må nød-vendigvis igen blive stikordsvis. De meget alment formulerede forslag er tilsyneladende alle omfattet af de forslag, som fremkom i betænkning om fritidsvirksomhed for børn og unge i 1980, nr. 1016. Denne betæknings forslag, som i øvrigt er anbefalet af bredde-idrætsudvalget, er en del af det materiale, som folkeoplysningsudvalget behandler i ar-bejdet på en samlet revision af lov om fritidsundervisning. En lang række forsøgspro-jekter om netop disse forslag er godkendt under 10-punkts programmet, som blev ved-taget på forslag af Det Radikale Venstre, og erfaringerne derfra vil være nødvendige i arbejdet på at udmønte forslagene i mere konkrete programmer. Der er altså i høj grad noget i gære og noget på vej på området.

Om punkt 6, der vedrører indvandrere og flygtninge, kan jeg sige, at mens antallet af flygtninge især er vokset i de allerseneste år,

har vi gennem længere tid indstillet os på, at indvandrere har særlige behov for at kunne få hjælp til at falde til her i landet. En række tilbud henvender sig både til indvandrere og flygtninge, andre henvender sig til mere af-grænsede målgrupper. En del unge indvan-drere og flygtninge deltager i ungdomssko-lens undervisning, enten på særligt tilrette-lagte kurser eller i de almindelige tilbud.

Der er i foråret 1986 udgivet en hvidbog om indvandrere i ungdomsskolen med be-skrivelser og erfaringsudveksling. For voksne indvandrere er der for nylig gennemført en lov, der forpligter amtskommunerne til at tilbyde undervisning, der bl.a. tager sigte på, at manglende kendskab til dansk ikke skal forhindre beskæftigelse. Også inden for den prøveforberedende enkeltfagsundervisning og i den særlige indsats for arbejdsløse indvan-drere er der stigende tilgang og løbende for-nyelse af struktur, indhold og pædagogiske metoder.

Endelig kan det nævnes, at der inden for det førnævnte 10-punkts program vedrørende voksenundervisning og folkeoplysning gives støtte til projekter for indvandrere.

Hvad specielt angår flygtninge, er der alle-rede iværksat udvidet vejledning af integrati-onscentrene finansieret af den særlige flygt-ningepulje. I øjeblikket overvejes det, hvorle-des der kan ske en koordinering af de mange forskellige tilbud inden for danskundervis-ning for flygtninge. Her er der måske snarere behov for en sanering end for yderligere for-søg.

Så springer jeg til justitsministerens områ-de, nemlig til det, der kaldes alternativer til fængselsstraf. Vi kommer vidt omkring, og jeg undskylder over for formanden, at mit svar derfor må blive lidt langt.

Regeringen er enig i, at det i videst muligt omfang skal undgås, at unge underkastes traditionelle fængselsstraffe. Den nugælden-de straffelov indeholder derfor også en ræk-ke bestemmelser, som medfører, at unge lov-overtrædere får anden straf end fængsel. Dertil kommer, at det forsøg med samfunds-tjeneste, som for tiden udføres i hele landet, i særlig grad tager sigte på unge lovovertræde-re, som ellers skulle have haft ubetingede fængselsstraffe. Straffelovrådet vil i efteråret 1987 overveje, hvordan samfundstjenesten kan gøres permanent.

[Undervisningsministeren]

På grundlag af et dybtgående udvalgsarbejde, som Justitsministeriet tidligere har orienteret retsudvalget om, vil Kriminalforsorgen indføre produktionsskoler, som naturligvis navnlig vil rette sig imod de unge kriminelle, som ikke hidtil har haft en varig tilknytning til arbejdsmarkedet, ligesom der i de kommende år vil blive lagt øget vægt på, at de unge får en egnet uddannelse på almindelige uddannelsesinstitutioner uden for fængslerne, som gør dem bedre rustet til en kriminalitetsfri tilværelse.

Endelig lægges der øget vægt på en udviklet anvendelse af ungdomsinstitutioner i stedet for fængselsstraf, navnlig over for unge narkomaner og lignende. Der er således i de senere år sket en stigning i brugen af sådanne alternativer, som forslagsstillerne efterlyser.

Og så til boligministerens område. Ungdomsboligkvoten er blevet forhøjet med over 25 pct. om året de seneste par år. Siden 1982 er der givet tilsagn om indretning af ca. 7.300 nye ungdomsboliger. Hvis man sammenligner med den foregående periode, kan jeg oplyse, at fra 1979 til 1982 blev der kun opført i alt 330 ungdomsboliger; det skal altså sammenlignes med de 7.300 i perioden efter 1982. Efter de gældende regler er der mulighed for at indrette ungdomsboliger i den eksisterende boligmasse; begrænsningen ligger i antallet af egnede ejendomme.

Hvad angår forslaget om maksimumhusleje for unge, kan det oplyses, at der netop er sket en ændring af boligbyggeriloven, så statens tilskud til nedbringelse af huslejen på kollegier m.v. er forhøjet med 10 pct., ligesom ordningen er blevet forlænget til august 1990. Hermed har staten ydet et væsentligt bidrag til at holde lejen nede i boliger for unge uddannelsessøgende.

Så springer jeg til trafikministerens område. Staten har ingen umiddelbar indflydelse på takstfastsættelsen for den kollektive busstrafik eller takstfastsættelsen for den del af jernbanetrafikken, der indgår i den regionale kollektive trafikbetjening. For så vidt angår den øvrige kollektive jernbanetrafik, som udføres af DSB, kræver ændringer i takststrukturen tiltrædelse af Folketingets finansudvalg. DSB udsteder for visse stationsforbindelser særlige rabatterede – det er et nyt ord – dobbeltbilletter til medlemmer af Dan-

marks Internationale Studenterkomité; rabatten er på 25–30 pct.

DSB har for øjeblikket en ansøgning om et nyt prissystem til behandling i finansudvalget. Forslaget omfatter indførelse af et ungdomskort til 200 kr. pr. år. Kortet giver alle unge mellem 12 og 25 mulighed for at rejse til særpris med en rabat på mellem 25 og 30 pct. Prissystemet omfatter også indførelse af et 10-turs klippekort med 25 pct. rabat for alle rejsende. DSB har ikke planer om at indføre et rabatkort til uddannelsessøgende, idet denne persongrupper behov forudsættes dækket ved indførelse af det nævnte ungdomskort og ved 10-turs klippekortet.

Og endelig det sidste punkt, som vedrører socialministerens område:

Lige før jul blev bistandsloven ændret, bl.a. med den virkning, at unge kontant-hjælpsmodtagere får bedre muligheder for at tage imod tilbud om beskæftigelsesfremmende foranstaltninger for arbejdsløse. Formålet er at gøre de unge helt fri af bistandsloven og sikre dem et fastere ståsted med mulighed for selvforsørgelse.

Jeg undskylder, at mit indlæg blev lidt langt, men det var nødvendigt – også for at vise forslagsstillerne den respekt, man skylder dem – punkt for punkt at vise, hvorfor regeringen mener, det ikke er nødvendigt med en handlingsplan. Vi mener, vi har gjort ganske meget uden ord som handlingsplaner og uden at lave store pakker, hvor det ene punkt skal vente på det andet. Vi er gået løst, pragmatisk fra sag til sag, og har ikke ladet nogen sag vente længere end højst nødvendigt, før vi har sat den i værk.

Erling Olsen (S):

Da mit partis ordfører, hr. Nørgaard-Sørensen, er forhindret i at være til stede, skal jeg på mit partis vegne udtrykke sympati for de grundholdninger, der ligger bag ved de 10 punkter, som er opregnet i Socialistisk Folkepartis forslag til folketingsbeslutning om en ungdomspolitisk handlingsplan.

Vi tror dog ikke, at der vil komme meget ud af at pålægge regeringen at lave en sådan handlingsplan. Vi tror faktisk, at det er en række konkrete lovinitiativer, som er nødvendige. Vi har selv taget en del initiativer på disse områder, vi ved, at det har SF også,

[Erling Olsen]

og det er disse initiativer, vi først og fremmest mener bør støttes.

Vi kan i øvrigt sige, at selv om holdningen er den samme til en række af disse problemer, mener vi nok, at det i den udformning, det har fået her, vil være noget kostbarere, end en kommende socialdemokratisk regering ville turde love. Jeg kan bl.a. sige, at vi mener, det er et principielt rigtigt langtidsmål at have en maksimumshusleje for uddannelsessøgende på højst 15 pct. af indkomsten, det er det, vi må stille imod på længere sigt; vi tror dog nok, at det for øjeblikket ville være for dyrt at tage et sådant skridt fuldt ud. Men at der på ungdomsboligområdet må gøres noget ekstra for at holde boligudgifterne nede, er vi enige i.

Vi har som sagt megen sympati for den holdning, der præger forslaget; men vi tror nok, at det er de konkrete lovinitiativer, som må have førsteprioritet.

Connie Hedegaard (KF):

Jeg skal indledningsvis sige, at jeg også taler på CDs og Kristeligt Folkepartis vegne.

Undervisningsministeren har taget fat i det gale udgangspunkt for forslagsstillerne. Forslagsstillerne mener, at det ikke er blevet lettere at være ung under denne regering. Man kan sige, det ikke er blevet let at være ung, og det bliver det formentlig heller aldrig, men mulighederne for de unge, tilbudene jobmæssigt, uddannelsesmæssigt, fritidsmæssigt osv., er blevet bedre under firkløverregeringen, det kan man ikke komme uden om, og jeg mener, at ungdomsledighedstallene vel nok er et af de bedste beviser.

Men da undervisningsministeren har gjort en del ud af dette, vil jeg godt gribe fat i en anden af forslagsstillerne forudsætninger, nemlig analysen af de unges ønsker og reaktionsmønstre, som efter konservativ opfattelse er helt forfejlet, som det er formuleret her.

At give regeringen skylden for BZere og grønjakker er jo i sig selv en absurd påstand, der vidner om en helt forbløffende forenklet analyse, endnu mere forenklet, end hvis man gav Københavns Kommunes boligforhold eller flygtningene skylden. Også det ville være uanstændige årsagsforklaringer, for det centrale er jo, at BZerne og andre unge gør oprør mod nogle ting, nogle normer, nogle

værdier, samtidig med at de har en længsel efter et fællesskab om noget og med nogen – for nu at sige det lidt kort.

Jeg synes også, det er forbløffende, at man i samme åndedrag kan konstatere, at BZerne er blevet trætte af indholdsløse løfter og derfor har taget ansvaret for egen situation, og så hævde, at løsningen ligger i »lighedsskabende« forslag. Jamen det, BZerne og andre unge – blot på andre måder – protesterer imod, er jo netop ensretningen, det, at de ikke får ansvar nok, den høje grad af styring, bureaukrati, kedsommelighed og konformitet. Derfor tager de sagen i egen hånd.

Netop ønsket om større frihed og mindre styring, større individualitet og mindre putten i bås er efter vores opfattelse faktisk en fællesnævner for ungdommen i 1980'erne på såvel højre- som venstrefløj. Ønsket om en »lighedsskabende« politik er et levn fra den 1968-generation, som faktisk i vid udstrækning er den, nutidens unges oprør og opgør er rettet imod. Selvfølgelig, siger forslagsstillerne meget flot, men det er jo mildest talt ikke det, der lægges op til med dette forslag.

Jeg mener altså, at analysen dels er forkert, dels ikke hænger sammen med forslagsstillerne egen måde at gribe problemerne an på.

Men så til ønskesedlens enkelte punkter.

At foreslå revision af EFG-uddannelserne, fritidsuddannelserne osv. kan man jo kun opfatte som markeringsforslag, for forslagsstillerne kan jo ikke være uvidende om de udvalg, der netop nu sidder og arbejder med de ting. Der er andre, der for længst har været opmærksom på problemerne, og derfor er disse udvalg nedsat, og jeg synes ikke rigtig, at SF kommer med nogle konkrete forslag og ideer, som de udvalg eventuelt kunne arbejde videre med.

At foreslå indførelse af rabatkort til uddannelsessøgende, der benytter kollektiv trafik, er jo udmærket; blot kan man undre sig over, at hr. Carsten Andersens kommunikation til partiets SU-ordfører er så ringe, at han ikke ved, at det faktisk allerede ligger i regeringens SU-udspil og dermed er med i forhandlingerne om SU-reformen. Det samme kunne man sige om internationalisering af uddannelsesstøtten; den er gennemført til styrkelse af unges muligheder for at uddanne sig uden for landets grænser.

[Connie Hedegaard]

Undervisningsministeren har påpeget andre forbedringer inden for udvekslingsområdet, så det skal jeg ikke komme nærmere ind på.

Hvad uddannelse af flygtninge- og indvandrerunge angår, ved vi jo, at der stadig er problemer, men det er ikke engang et år siden, vi herinde vedtog et forslag om uddannelse af voksne indvandrere, dvs. indvandre over 18 år, som åbner for masser af muligheder og lokalt på amtsligt plan.

I øvrigt mener jeg, at den decentralisering, hvad bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden angår, der er gennemført i det sidste års tid, også vil være til gavn for indsatsen for indvandrerungdommen. I stedet for at formulere nye direktiver og lovgivning herindefra har vi netop lagt op til den størst mulige frihed lokalt, således at man her kan tilpasse indsatsen til lokale behov, muligheder og forhold.

Det sidste punkt, jeg vil nævne, er forslagsstillernes ønske om i videst muligt omfang at benytte alternativer til fængselsstraf i forbindelse med unge lovovertrædere. Det er vi da 100 pct. enige i fra konservativ side, men ærlig talt, bare i bemærkningerne at skrive: »Ud over de muligheder, der findes, bør der skabes nye« er altså ikke særlig imponerende.

Da tiden er gået, vil jeg blot slutte med at konkludere, at der her er tale om, synes vi, et særdeles tyndt markeringsforslag fra SF med alt for lidt konkret indhold, i hvert fald i forhold til den meget prætentiose titel »ungdomspolitisk handlingsplan«. At opstille en 10-punkts ønskeseddel kan vi alle sammen finde ud af. Det er straks værre, når ønskerne skal konkretiseres, for slet ikke at tale om, når der skal prioriteres.

Jeg synes ærlig talt, at forslaget er lidet imponerende, og vi kan ikke støtte det.

Bente Nielsen (V):

Da mit partis ordfører, hr. Helge Sander, ikke kan være til stede ved første behandling af dette beslutningsforslag, skal jeg på hans vegne gøre følgende bemærkninger:

SFs beslutningsforslag om en ungdomspolitisk handlingsplan udmærker sig ved at være et typisk SF-forslag. De sædvanlige ingredienser er med. Forslaget koster masser af

skatte kroner, og både stort og småt er taget med.

Undervisningsministeren har udtømmende gjort op med den myte, som ligger bag forslaget, nemlig at det er blevet værre at være ung under firkloverregeringen. Som undervisningsministeren klart fremhævede det, er det tværtimod blevet bedre at være ung i firkloverregeringens levetid.

Jeg skal kommentere enkelte af punkterne i handlingsplanen og fremhæve, hvilke ulemper der er ved SFs forslag.

Venstre vil afvente Lars Nordskov Nielsen-udvalgets oplæg, før vi tager stilling til en reform af de faglige grunduddannelser, sådan som SF lægger op til det i punkt 2. SF vil gerne sikre, at alle efg-elever får en praktikplads. Det er en smuk tanke, som formentlig stort set vil blive realiseret i de kommende år, dels på grund af et faldende antal unge, dels fordi der er kommet flere praktikpladser under firkloverregeringen, bl.a. som følge af den erhvervsvenlige politik, som er ført.

Venstre vil ikke være med til at tvinge arbejdsgiverne til at tage imod efg-elever. Dels bryder vi os ikke om tvang, dels vil en arbejdsgiver, der får påtvunget en elev, umiddelbart være noget modvillig med hensyn til at skaffe eleven den bedst mulige uddannelse. Det påtvungne er sjældent det, man holder allermost af. Venstre vil derimod fortsætte den erhvervsvenlige linje, regeringen følger. Så vil erhvervslivet selv ansætte masser af efg-elever og mesterlærlinge.

Ifølge punkt 4 ønsker SF at nedsætte et udvalg, der skal se på ungdomsuddannelserne. Der er næppe behov for et sådant udvalg. Gymnasiets fremtid ligger fast efter indgåelsen af forslaget om gymnasireformen. For de erhvervsfaglige grunduddannelser er der allerede nedsat et udvalg til at se på, hvordan vi kan forbedre dem.

SF ønsker i punkt 5 forslag til alternative fritidstilbud. Venstre vil ikke være med til at trække noget ned over kommunerne. Dette lægger SF op til i skuffelse over, at kommunerne efter deres opfattelse ikke har gjort nok. Det viser, at SF kun tilsyneladende er et decentralistisk parti. Når der er noget, partiet ikke synes kommunerne gør tilfredsstillende, målt med SFs standard, så skal staten partout forbedre det.

[Bente Nielsen]

Venstre kan være enig med SF i, at det ikke er heldigt at putte unge lovovertrædere i fængsel. Vi ser også gerne alternativer til fængselsstraf, men helt undgå fængselsstraf for unge lovovertrædere kan vi næppe. Befolkningens retsfølelse kræver f.eks. fængselsstraffe til unge mordere.

I firkløverregeringens levetid er ungdomsboligkvoten blevet sat op fra 2.000 boliger om året til 3.000 i 1987. Det er en flot stigning, ligesom der rent faktisk bliver bygget langt flere ungdomsboliger nu end fra 1979 til 1982. Det er næppe realistisk at øge ungdomsboligkvoten med 2.000 om året. Hvor skal pengene komme fra? Skal vi tage fra kvoten af almenyttige boliger eller hvor?

Jeg tror ikke, at det er en god idé, at de uddannelsessøgende kun skal betale 15 pct. af indkomsten i husleje. Det forhindrer for det første de studerendes interesse i at skaffe en så billig husleje som muligt, og for det andet ønsker Venstre principielt ikke at øremærke den støtte til studerende, samfundet giver. Vi vil hellere give støtten til fri rådighed for de studerende; så kan de selv vælge. Det andet smager lidt af formynderi og medfører en del overflødig administration.

Vi afviser altså beslutningsforslaget. Vi synes, det smager lidt af billig valgpropaganda.

Ole Vig Jensen (RV):

Der er en række gode intentioner indeholdt i det forslag, der her er fremsat. Når vi alligevel ikke kan støtte det, hænger det sammen med, som flere har sagt, at vi på en række områder er om ikke langt fremme, så godt i gang med at fremme en udvikling i retning af det, der er nævnt her. Der er også et par punkter, hvor vi ganske enkelt ikke er enige med forslagsstillerne.

Jeg vil godt tage fat, som andre har gjort, på enkelte af punkterne.

På det første punkt, forslaget om at styrke unges muligheder for international udveksling, er vi ganske givet ikke nået langt nok. Det er et punkt, vi har stor sympati for i Det Radikale Venstre, og vi vil gerne under udvalgsarbejdet bidrage til at se, om vi på forskellig måde yderligere kan styrke dette formål.

Jeg kan i øvrigt sige, at det er en sag, som man også interesserer sig for i forbindelse

med 10-punkts programmet som allerede nævnt af ministeren. Jeg ved, at i folkeoplysningsudvalget har der været deputationer, som har meldt deres interesse i at få dette område placeret bedre. Jeg tror, der er stor interesse for sagen, og også det vil man finde en løsning på, når man kommer lidt længere frem.

Når det gælder revision af efg-uddannelserne og afskaffelse af mesterlæren, er det jo sagt, at her er nedsat et udvalg, som er i fuld gang og vel tæt på at afgive en betænkning.

Jeg vil godt anholde bemærkningerne om, at efg-uddannelserne på mange områder står i skyggen af mesterlæren og også misbruges af en del arbejdsgivere. Det mener jeg er lige groft nok, selv om der givetvis altid kan findes eksempler på, at man håndterer det for dårligt. Men jeg er nødt til at sige, hvis man sådan uden videre vil likvidere mesterlæren og blot gå over til efg-uddannelserne, at vi må medgive – det bliver hr. Carsten Andersen også nødt til – at heller ikke efg-uddannelserne virker tilfredsstillende.

Udgangspunktet for det udvalgsarbejde, der er sat i gang, er det rigtige at søge en ny, samlet erhvervsuddannelse for unge, som rummer, som vi så tit har sagt, de bedste kvaliteter fra såvel mesterlæren som de erhvervsfaglige grunduddannelser. Vi tror på, at vi med det, der er sat i gang, er tæt på at kunne skabe noget nyt og bedre.

Når det ifølge punkt 4 gælder en særlig indsats for den ældre ungdomsgruppe, er det lige netop det, der er taget initiativ til, dem, vi måske lidt for længe har talt om var de glemte eller tabte for uddannelsessystemet. Bl.a. i en aftale mellem regeringen og Det Radikale Venstre er der taget initiativ til, at denne ældre ungdomsgruppe nu får forbedret sine muligheder for at komme i en uddannelse, som kan give dem faglig kompetence og på længere sigt gøre dem selvhjulpne, idet mange af dem jo desværre er henvist til at eksistere på hjælp fra det offentlige.

Når det gælder alternative fritidstilbud i punkt 5, og når det gælder særlige aktiviteter for unge indvandrere og flygtninge i punkt 6, mener jeg også, den sag allerede er varetaget under 10-punkts programmet som nævnt af undervisningsministeren. Der er en række nye, spændende initiativer undervejs, som jeg mener kan løse noget af det, som forslagsstil-

[Ole Vig Jensen]

lerne, i øvrigt udmærket, gerne vil være med til at løse.

Når det gælder ungdomsboligkvoten, ved vi selvfølgelig, at det er et stadigt problem, men det er dog alligevel rigtigt at sige – det tror jeg også ministeren fik gjort – at der er sket en vældig udbygning i de senere år. Det er vel lidt stærkt at sige, at der næsten er sket en eksplosion, men set i forhold til, hvad der skete i årene forinden, er der faktisk sket en eksplosion i bygningen af ungdomsboliger.

Indførelse af rabatkort til uddannelsessøgende til den kollektive trafik mener vi ikke er en anvendelig fremgangsmåde, og jeg noterede mig, at der i regeringen er overvejelser om at lave en særlig rabatorgning som skitseret af ministeren. Jeg tror, det er en bedre vej frem.

Punkt 10: forslag, som afskaffer bistandslovens særlige regler om ydelser til unge, vil vi heller ikke kunne støtte. Jeg henviser til de ændringer, der netop er gennemført, og som i øvrigt åbner mulighed for, at en hel del, ikke mindst af de unge, som i dag henter hjælp over bistandsloven, får forbedret mulighederne for igen at komme i uddannelse og at blive selvhjulpne.

Men som sagt, der er stadig væk emner og områder, det kan være interessant at beskæftige sig med i uddannelsesudvalget. Det bidrager vi meget gerne til.

Pia Kjærsgaard (FP):

Det skal være lettere at være ung, lyder parolen i det her forslag, hvor man sandelig er nået hele vejen rundt for at gøre det godt for de unge.

Man må konkludere, at hvis dette projekt gennemføres, bliver det faktisk meget, meget sværere for alle, der skal være med til at betale for det.

Jeg må naturligvis sige fra over for dette forslag, der på mange måder ligger langt fra, hvad Fremskridtspartiet finder ret og rimeligt. Bare det punkt, der hedder: »Der bør nu gøres op med mesterlæren med henblik på at få den afskaffet.« Forslagsstillerne ved sikkert udmærket godt, at det langtfra er Fremskridtspartiets indstilling – tværtimod.

Eller bemærkningen om, at »ressourcerne går til fængelsvæsenet i stedet for til alternativer«. Vi er nok enige om, at det mange

gange er en trist og tragisk oplevelse at putte folk i fængsel, specielt unge mennesker, men der må altså være grænser for, hvor langt man går med hensyn til alternativer.

Flygtningeproblematikken skal jeg ikke gå meget ind på. Forslagsstillerne vil vide, at Fremskridtspartiet mener, at der bliver gjort mere end rigeligt på det område.

Jeg skal altså sige klart fra over for det her forslag. Fremskridtspartiet kan ikke tilslutte sig det. Det, nogle ordførere har sagt, at det her er en god gang valgflæsk, kan jeg godt tilslutte mig.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

SF er bekymret over den måde, ungdommen opfører sig på, når den bliver træt af tomme løfter og tager sagen i egen hånd. Det kan der også være grund til, når man oplever og hører om overgreb på flygtninge og indvandrere.

Men jeg synes nu, der er lige så god grund til at være glad over, at der er nogle, der ikke er så forstenede, at de ikke er i stand til at reagere på alle absurditeterne i vores samfund, på umyndiggørelse, ressourcespild, gold pengejagt osv. Den gruppe unge ønsker sig ikke så meget en »ungdomspolitik« som en anden politik for os alle sammen.

Vi mener, at SFs forslag er et godt udgangspunkt for at pege på nogle væsentlige problemer, der skal løses for unge og alle os andre. Det kan være i form af konkrete loviniciativer osv.

Punkt 1 synes vi er godt. Det kan vi støtte.

Vi er 100 pct. enige med SF angående punkt 2 om sikkerhed for praktikpladser og løn i basisåret. Vi ved godt, at Nordskovudvalget er nedsat. Vi ved også godt fra aviserne, hvad det har arbejdet med, og vi er 100 pct. uenige i det, der tegner til at blive udgangspunktet for Nordskovudvalget, nemlig en halvering af basisåret og en større specialisering.

Vi mener, at efg skal være en uddannelsesmulighed for alle unge. Vi mener, den skal være bred i sit indhold. Specialiseringen skal ligge sent i uddannelsesforløbet. Den skal være ensartet i sine kvalifikationer, forstået på den måde, at teori og praktik skal hænge sammen. Det skal være indrettet sådan, at der ikke opstår det, jeg vil kalde montører og teknikere, for at bruge elfagets sprog. Det vil

[Elisabeth Bruun Olesen]

sige, at vi skal have mere kontrol med praktikken, således at alle får de nødvendige kvalifikationer at bygge videre på. Elfagets rapport om lærlingeuddannelserne peger meget klart på, at der er en tendens til en todeling af uddannelserne, nemlig at nogle bliver montører, andre bliver teknikere. Det vil sige, at nogle bliver en slags overfaglærte arbejdere, mens andre laver rutinearbejdet. Derfor skal der være mere kontrol med praktikken. Med hensyn til efg vil vi desuden fremhæve betydningen af basisåret, og at der skal være et alment indhold i uddannelserne.

Hvis det var signaler, Nordskovudvalget kunne tage med fra Folketinget i sit arbejde, synes jeg søreme, at vi er nået utrolig langt.

Med hensyn til punkt 3 om, at alle uddannelsesinstitutionerne skal ind under statslig kontrol og drift, vil vi godt børe lidt i det. Vi ved ikke umiddelbart, om vi er enige, men vi afviser det heller ikke; vi er bare usikre over for det.

Vedrørende punkt 4 mener vi, det er en god idé med et reformudvalg for ungdomsuddannelserne, så det hele kommer til at hænge sammen. Vi mener, at restgruppeproblematikken skal løses gennem en langsigtet strategi, som forbedrer alle dele af uddannelsessystemet, men her og nu peger vi bl.a. på betalt frihed til uddannelse som et af flere midler. SiDs tanker og for så vidt også LOS efg-tanker går på en mulighed for at stige på inden for efg igen, og det støtter vi.

Vi synes også, forslagets punkt 5 om aktivitetshuse på unges egne præmisser er en god idé.

Så vil jeg slutte med noget om ungdomsboliger, fordi tiden ikke tillader mere. SF foreslår i punkt 8 2.000 enheder om året. VS har tidligere foreslået en kvote på 3.500 i en 5-årig periode og 1.000 ekstra i København. Vi har sagt, at den kommunale medfinansiering skal ophæves, at rammebeløbet skal hæves, og at der skal være loft over huslejen på kollegier.

Vi er også enige i SFs forslag om, at huslejen kun må udgøre 15 pct. af indtægten for uddannelsessøgende. Vi har faktisk været mere beskedne i vort eget forslag. Der har vi sagt, at det er et langsigtet krav, og vi foreslår loft over huslejen, indtil det er gennemført. Men kravet som sådant støtter vi 100 pct. Vi synes ikke, at den borgerlige regering har noget som helst at prale med her. Det er

sådan, at der bliver afvist utrolig mange unge. I sommer blev der afvist 6.000 ansøgere, alene 2.100 i hovedstaden. I 1985 var situationen fuldkommen tilsvarende.

Det niveau, man har haft for ungdomsboligbyggeriet indtil nu, har slet ikke kunnet nedbringe problemerne. Der mangler akut 15.000-25.000 ungdomsboliger, bl.a. fordi nogle af de gamle boliger forsvinder. Regeringens indsats er, selv om den er større end tidligere, fuldkommen utilstrækkelig.

(Kort bemærkning).

Connie Hedegaard (KF):

Fru Elisabeth Bruun Olesen starter med at glæde sig over, at der var nogle unge, der gjorde oprør. I den sammenhæng fremtrådte det lidt, som om fru Elisabeth Bruun Olesen mente, at der var grund til at glæde sig over BZerne.

Er det rigtigt forstået, også med den sene optrædning inden for BZ-bevægelsen taget i betragtning?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Jeg synes, det er fint, at BZerne gør oprør, og at de tager sagen i deres egen hånd. Dermed har jeg ikke sagt, at alt, hvad de gør, synes jeg personlig er 100 pct. i orden, og at jeg selv ville gøre det samme. Men overordnet støtter jeg dem 100 pct. Det har VS altid gjort.

Carsten Andersen (SF):

Jeg vil godt takke for de indlæg, der har været. Selv om de ikke har været positive i den retning, at man vil støtte vores handlingsplan, ligger der i alle tilfælde en række oplysninger og nogle initiativer, der er taget rundt omkring, som jeg synes det er væsentligt at vi får på bordet. Det, at regeringen har taget initiativer sammen med de Radikale, betyder ikke, at man tager vore ønsker og vore ideer af bordet.

Årsagen til, at vi har foreslået denne handlingsplan, er, som fru Elisabeth Bruun Olesen var inde på det, at der er nogle af de udviklinger, nogle af de ting, der er ved at ske, vi synes kører i en forkert retning. Derfor ønsker vi at få indflydelse på det. Det er ikke et spørgsmål om valgflæsk. Det er det politi-

[Carsten Andersen]

ske arbejde, vi er her for at gøre, at få indflydelse på nogle af de ting, som er ved at ske.

Det er af flere ordførere sagt, at det er en urigtig betragtning, at det ikke er blevet lettere at være ung under den borgerlige regering. Ud over at der er blevet færre unge og dermed mindre arbejdsløshed og dermed mindre pres på de forskellige ungdomsuddannelser og arbejdspladser, kan jeg ikke se, at det er blevet lettere at være ung.

Jeg synes egentlig, at man lægger hovedet lidt på puden ved at sige: nå ja, men når nogle af disse ting rent statistisk går ned, er det blevet lettere. Der er stadig væk stor arbejdsløshed blandt unge. Der er stadig væk en stor gruppe, som har meget svært ved at få praktikplads.

Jeg vil da godt sige til fru Bente Nielsen, at vi ikke har sagt noget om, at vi skulle pådutte arbejdsgiverne efg-elever. Vi foreslår, at AF-kontorerne går aktivt ind i arbejdet for at skaffe praktikpladser. Det er vores gamle ønske, for vi tror ikke, det er særlig smart at være efg-elev på en virksomhed, hvor man næsten er blevet mast ind med en politimand i ryggen. Vi har foreslået, at man lægger listerne over godkendte praktikpladser frem, muligvis via skolerne, muligvis i AF-systemet, hvad ved jeg, men sådan at der bliver gjort en indsats for de unge dér.

Jeg vil godt takke undervisningsministeren for de positive meldinger om ICU, at man bestræber sig på en udvidelse dér. Det synes jeg er rart at høre. Når vi kommer med et forslag om, at man støtter det, er det, fordi vi synes, at en del af den branche – der er ungdomsuddannelser, der er mange non-profit organizations osv. i forskellige lande – fisker i rørt vand. Vi synes, der er behov for tilbud og vejledning om, hvorledes man bruger det, og også for et sted, hvor der laves fællesarrangementer.

Det er også et godt og rigtigt initiativ, at der er mulighed for SU ved at rejse til udlandet. Når vi har taget det med her, er det, fordi vi synes, at man skal arbejde videre med disse ting.

Vedrørende revision af efg-uddannelserne er vi betænkelige ved de ting, der sker i Nordskovudvalget. Vi synes, at der skal være nogle meldinger om, at den almene uddannelse skal støttes, og at vi ikke ser positivt på, at man laver en første- og anden- og tredjeklasses svendeproeve, men at man har

en nogenlunde ensartet uddannelse, når man er færdig.

Vi ved godt, at der er behov for løbende uddannelse, fordi teknologien, fordi arbejdsmarkedet udvikler sig fantastisk hurtigt. Derfor kan uddannelserne blive forældet ret hurtigt. Man bliver nødt til at have et uddannelsessystem for de unge, sådan at i alle tilfælde deres start i uddannelsessystemet bliver nogenlunde ensartet, og så man kan bygge ovenpå.

Det er interessant at høre, at man arbejder med forslag om – det er punkt 3 – demokratiske styrelseslove for ungdomsuddannelser og mellemuddannelser. Det er positivt, at man arbejder med forslaget. Jeg har aldrig nogen sinde hørt, at de, der ønsker medbestemmelse, tager afstand fra at tage et medansvar. Det er, ligesom om undervisningsministeren her siger, at skal man have medansvar, er det en ting, som ikke er ønsket. Jeg tror, at der er mange, der godt vil tage et medansvar for, hvorledes de her ting skal køres. De vil bare også have medbestemmelse med hensyn til, hvordan man får lagt tingene til rette. Det er jeg spændt på at se i udvalget. Jeg synes, der er lagt op til et spændende udvalgsarbejde, og at vi kan sende nogle signaler herfra om, hvorledes man kan få indflydelse på nogle af de ting, der åbenbart er i støbeskeen rundt omkring.

Spørgsmålet om indvanderne dansede de forskellige ordførere noget løst omkring. Der var en henvisning til loven, der forpligter amterne, men i uddannelsesudvalget blev det i forrige samling, da jeg sad der, meget klart trukket op, hvilke problemer der var med den måde, man lagde uddannelses tilbuddet for indvanderne over i amterne på. Der var ikke den fornødne faste struktur med hensyn til, hvordan den uddannelse skulle foregå.

10-punkts programmet er en støtte til indvanderne, men der mangler noget langt mere konkret. Det er problematisk for indvanderne, at de selv skal tage initiativer og selv banke noget op for at få den uddannelse i gang. Derfor finder vi det ikke formynderisk, og vi finder det ikke centralistisk, og vi finder det ikke nedværdigende, at der laves nogle tilbud, så de kan komme i gang. Så kan det godt være, at man kan bygge videre på de tilbud og hente penge ud af 10-punkts programmet.

[Carsten Andersen]

Jeg er glad for den meget positive holdning til, at man arbejder på at gøre samfundstjeneste permanent. Jeg håber, vi i udvalget kan få belyst nogle af de personale-mæssige problemer, der er med samfundstjenesten. Jeg tager afstand fra udtalelserne om, at fængselsstraf for unge kan der komme gode resultater ud af.

Med hensyn til ungdomsboliger vil jeg da ikke afvise, at der er bygget et antal ungdomsboliger, men det ændrer ikke, at der mangler 20.000. Der er enorm mangel på ungdomsboliger, og man må i gang med mere utraditionelle løsninger. Det behøver ikke altid at være fine boliger, hvor der er bad og toilet i hver lejlighed. Der er mange unge, der har sagt: vi vil godt have noget andet; vi har ikke noget imod det gamle klublejlighedssystem med fælles køkken og fælles badeværelse og sådan nogle ting. Det behøver ikke at være matforkromet. Det, det drejer sig om, er, at der er en række unge, der har uhyre behov for et sted at bo, så de kan komme i gang og komme videre med deres uddannelse.

Jeg er da glad for at høre, at der er nogle løsninger på vej med hensyn til den kollektive trafik, ungdomsrabat. Det kan altid hjælpe noget, at man får sådan nogle ting op at stå, eller at man tager initiativ til en handlingsplan, sådan at det måske kan skubbe til nogle ting, der har ligget og ventet.

Til hr. Erling Olsen fra Socialdemokratiet vil jeg sige, at det er rigtigt nok, at vi kan støtte de forskellige initiativer, der har været, men en gang imellem er der behov for samling på nogle af tingene.

Det er da rigtigt, at der er nogle af tingene, der er omkostningskrævende, men spørgsmålet er, om det ikke er mere omkostningskrævende, at de unge ikke kommer i gang med en uddannelse og ikke får en bolig og sådan nogle ting, så de ikke får et fast udgangspunkt for en uddannelse og kommer videre, at de måske kommer så skævt ind på det, at de bliver dyrere for samfundet siden hen.

Jeg tror, jeg vil slutte her. Jeg vil takke for de forskellige indlæg. Der kom ikke noget særlig konstruktivt ud af det. En særlig tak til VS, som har gået dybere i det og også vil gå dybere i det under udvalgsarbejdet. Vi ser frem til et positivt udvalgsarbejde om disse ting.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Skatte- og afgiftsudvalget (20/3 87):

Udtræder: Bakholt (S)

Ny stedf.: Lissa Mathiasen (S)

Retsudvalget (23/3 87):

Udtræder: Dagmar Mørk Jensen (RV)

Ny stedf.: Larsen-Ledet (RV)

Miljø- og planlægningsudvalget (25/3 87):

Udtræder: Bente Nielsen (V)

Nyt medl.: Sønderby (V)

Arbejdsmarkedsudvalget (26/3 87):

Udtræder: Joanna Rønn (S)

Ny stedf.: Erenbjerg (S)

Miljø- og planlægningsudvalget (26/3 87):

Udtræder: Gade (SF)

Ny stedf.: Albrechtsen (VS)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 27. marts 1987, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 17.03